

A KÉT BORSÖKRÖCSKE

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, egy nagy tenger, annak a közepén egy nagy sziget; ennek a szigetnek a közepében egy nagy hegy s a hegy tetején egy ezeregy éves fa. Ennek volt kilencvenkilenc ága, a kilencvenkilencediken fityegett egy kilencvenkilenc rejtek tarisznya; ennek a kilencvenkilencedik rejtekében volt a Laci bátyám kilencvenkilenc levelű bibliája, s ennek a kilencvenkilencedik levelén olvastam ezt a mesét.

A biz a': Hát volt egyszer egy igen-igen szegény ember, szomszédjában lakott még egy nálánál is szegényebb. Az egyiknek fia volt, a másiknak leánya. Kapták magukat a szegény emberek, s összeboronálták a legényt s a leányt, hogy ha már annyiban van: legyen egy kódustarisznyából kettő.

Azt mondja egyszer az ifjasszony az urának:

- Hallá-e! Kied, az igaz, hogy nincs pápista hiten, de próbáljon egyet: böjtöljön meg egy pénteket, hátha adna az Isten valamit.

Az éfi ember meg is hallgatta a tanácsot, nem eszik egy betevő falást sem pénteken, hanem az Isten nem adott azért semmit. "No, isten neki - gondolja magában -, legyen a többi után!" - s megböjtöli a másodikat meg a harmadikat is, s egyszer csak úgy belejött a böjtölésbe, hogy hét egymás után eső pénteken nem evett semmit, de semmit az ég alatt. De az Isten csak nem adott semmit a hétnapos böjtre sem. "Hm - gondolja magában -, ez már csak elég volt, ha akart volna adni ő szent felsége, erre adhatott volna!"

Meggondolkozik a szegény ember, s azt mondja a feleségének:

- Hallod-e, feleség? Süss nekem egy hamuból sült pogácsát, mert menni akarok az Istenhez, hadd látom: hol a hiba.

Süt is az asszony, s a szegény ember útnak indul.

Déltájt elért a Herecz-erdőbe. Ott talált egy őszt embert, amint két akkora ökörrel, mint egy-egy borsszem, szántogatott a ciheres parlagon. Köszön neki, s az fogadja is. Kérdi: hogy merre van szándéka? Mi járatban van?

- Én bizony az Istenhez mennék - felel a szegény ember. - Hét pénteken böjtöltem, s nem adott érte semmit. Most azt szeretném megtudni, hogy miért nem adott?

- Abba' hiába ne fáradj - mondja az őszt ember -, hanem én neked adom ezt a két borsökröcskét, ezek után élélhetsz, csak senkinek el ne add, akármennyit ígérjenek értök.

Hazahajtja a szegény ember a két ajándék állatot, s másnap mindjárt erdőbe ment velők. A szekeret innét s túl szedte össze: egyik ember kereket, a másik rudat, a harmadik tengelyt adott, s úgy tákolta össze. Elég az, hogy volt olyan, amilyen. De nem is mert két szál fánál többet feltenni, mert az ökröcskében még kevesebbet bízott. Hanem ezek táltosok voltak, s mikor meg akará indítani, megszólal az egyik:

- Hát ezt a két szál fát ki után tette, gazduram? Csak rakja meg a szekeret istenesen, hogy recseljen alatta, mert mi két szál fával szégyelljük bémenni a faluba!

A szegény ember csak csavargatta a fejét, de rászánta magát, s istenesen megrakta a szekeret, amennyi csak ráfért.

Amint kiérnének az erdőből, találkoznak a gróffal s a falubíróval. Ezek majd' hanyattég estek, mikor látták, hogy az a két pirinkó ökör mekkora szekér fát viszen. Kérdi a gróf:

- Mennyiért adod nekem ezt a két ökröt, te szegény ember?

- Nem eladó, méltóságos gróf úr - felel a szegény ember.

Megharagszik a gróf, s azt mondja a szegény embernek, hogy ha egy nap alatt meg nem szántja a Herecz-erdőt, s bé nem veti, s el nem boronálja: ökre nélkül marad.

Aj, megbúsulja magát a szegény ember! Mít tudjon csinálni?

- Egyet se búsuljon, gazduram - szólalt meg az egyik borsszem ökröcske -, csak szerezzon kied ekesszerszámot, a többi a mi dolgunk!

No, szerezz is a szegény ember. Egyik ad talyigakereket, a más ekekabalát, a harmadik esztekét, kurtavasat, hosszúvasat, s egy picre összeszokótálta az ekét.

Elmennek a Hereczbe, s azt mondja ott az egyik ökör:

- Kied csak feküdjék le s aludjék, gazduram, eligazítjuk mi a többit! - A gazda bizony meg is fogadta a szót: lefeküdt, elaludt, s mire felébredt, már szépen el is volt boronálva a szántás. Avval hazaeregéltek, s jelentette a bírónak, hogy készen van a munkával. Kimegy a bíró s a gróf a helyszínre, végigjárják a helyet, de egy hajszál nem sok, annyi hibát sem találtak a vetésben.

- No, te szegény ember - mondja most a gróf -, ha mi neked takarmányom van, gyökerestül, mindenestül be nem takarítod egy nap alatt, ökröd nélkül maradsz, tudd meg!

A szegény ember elkezd búsulni, de a borsökröcske ismét megvigasztalja:

- Egyet se búsuljon, gazduram! Kied csak feküdjék le a barázdába, s aludjék, a többi a mi gondunk!

Bé is takarították egy nap még a helyét is a teméntelen sok takarmánynak. Egy szekérre rakták az egészet, de olyan magasra felrakták, hogy a szegény ember nem tudott a tetejébe nézni. Mikor a kastélyhoz értek, bémegyen a szegény ember a grófhöz, s mondja:

- Méltóságos gróf úr, elhoztam eddig a takarmányt, de ha a kastélyt el nem fordíttatja a helyéről, nem férünk bé az udvarra.

A gróf még ki sem hallgatta jóformán, úgy kivetette a szegény embert, hogy majd megszakadt a nyaka. Meglátták ezt az ökröcskék, mozdítanak egyet a szekéren, neki a kastélynak, s az fenekestül felfordult. A gróft majd megölte a bosszúság.

- Hallod-e, te szegény ember - mondá a gróf -, ha te engem be nem vitetsz a pokolba a bíróval együtt, ökröd sem lesz, s magad is

csúfot látsz! Látni akarom a poklot, hogy milyen világ van ott!

Hej! Búnak adja magát a szegény ember. Hogy tudja ő oda vitetni, mikor soha még a tájéka felé sem járt a pokolnak! Megszólal az egyik ökröcske:

- Azért sohase búsuljon, gazduram! Oda éppen jó helyre kíváncsoznak, megilleti mind a kettőt.

Avval a szegény ember eléállott a nagy egész vágás szekérrel, a gróf s a bíró felkászolódtak rá, s elindult a két ökröcske a pokol tartománya felé. Estére kelve a szádához értek. A borsszemökröcskék nekifutottak az ajtónak, beütötték a fejükkel, avval a gróf nagy tempóra besétált, s utána a bíró.

- No, most, gazduram, rántsa rájuk az ajtót!

- javallá az egyik. A szegény ember úgy is tett, s a gróf soha ki nem tudott kerülni a világ színére, sem a bíró. A szegény ember pedig a két borsszemökröcskével máig is boldogul él, ha meg nem halt.

KACORKIRÁLY

Volt egyszer egy szegény özvegyasszony, s annak egy macskája. Ez a macska olyan kajtár, olyan falánk volt, hogy minden fazékba, minden lábasba beleütötte az orrát. A szegény asszony megelégtelte a macska kajtárságát, s egyszer, mikor a macska a tejeslábast egészen kiürítette, fogta a seprűt, jól megverte, s mondta neki:

- Kitakarodj a házamból, fel is út, le is út, többet ide be ne tedd a lábadat!

No, szegény macska mehetett világgá. Elindult nagy búsan, kiment a faluból, bódorgott erre-arra, mindenfelé, aztán egy hídhoz ért, ott leült, s dorombolt magában nagy búsan. Amint ott üldögélne, látja, hogy ott üldögél egy róka is. Szépen odasettenkedik, s elkezd a róka farkával játszani. Megijed a róka, s visszafordul, nézi a macskát, nem tudta elgondolni, mi isten teremtmése lehet, ilyen állatot még nem látott. Visszahőköl egy kicsit,

de vissza a macska is, mert még ő sem látott rókát világon való életében. Mindkettő megijedt a másiktól.

No, hanem mégis a róka szólalt meg először. Kérdi a macskától nagy szepegve:

- Ki légyen az úr?

"Ahá - gondolja magában a macska -, úgy látszik, ez fél tőlem!"

Mindjárt nekibátorodott, s mondotta nagy büszkén:

- Mit, hát te nem ismeresz engem? Tudd meg, hogy én Kacor király vagyok. Nincs az az állat, ki ne féljen éntőlem.

- Ejnye, ejnye - mondotta a róka -, igazán szégyellem, hogy még a híredet nem hallottam.

Egyszeriben meghíttá nagy tisztelettel Kacor királyt: legyen szerencséje, látogassa meg az ő szegény házánál, lesz tyúkhús, récehús, lúdhús vacsorára s minden, ami kitelik tőle.

- Jól van - mondotta Kacor király -, hát elmegyek veled.

Elmennek a róka házába, de bezzeg a róka sürgött-forgott, felvetette a konyhát, süttött mindenféle pompás pecsenyét, kínálta Kacor királyt:

- Egyék, felséged, egyék, ne éhezzék, mint otthon.

Mikor aztán az ebédnek vége volt, ágyat vetett Kacor királynak, puha ágyat, s Kacor király meghagyta, hogy csend legyen a háznál, nehogy valaki megháborítsa őt a nyugodalmában. Kiment a róka a háza elé, ott járt fel s alá, vigyázott, nehogy valaki bemenjen, de még a háza felé se közelítsen.

Egyszer jön arra egy nyúl, s a róka már messziről rákiáltott:

- Szaladj innét, te szerencsétlen, nem tudod, hogy nálam alszik Kacor király?! Ha fölébreszted, vége az életednek!

Hiszen egyéb sem kellett a nyúlnak, uccu neki, szaladott árkon-bokron által, mintha szemét vették volna ki. Amint szaladt, szembejő vele a medve, s kérdi:

- Hát te hová szaladsz, talán bizony a kopók kergetnek?

- Jaj, ne is kérdezze, medve bátyámuram. A róka koma háza előtt jöttem el, s azt mondotta róka koma, hogy szaladjak, mert Kacor király van nála szálláson, s ha felébresztem, vége az életemnek.

- Hm, hm - mondja a medve -, na hallod-e, öcsém, sok országot, világot bejártam, de Kacor királynak még a színét sem láttam, de még a hírét sem hallottam. No, csak azért is meglátogatom róka komát, hadd lám, ki az a Kacor király?

Elmegy a medve róka komához, s hát róka koma még mindig ott jár-kei a háza előtt, s amint meglátja a medvét, kiált neki:

- Jaj, lelkem, medve komám, ne jöjjon erre, mert ha Kacor királyt felébreszti, vége az életének, vége az enyimnek is.

De bezzeg megijedt a medve is, megfordult s futott keresztül az erdőn, mintha szemét vették volna, meg sem állott, míg a nyulat utol nem érte. Hát mire odaért, ott voltak a nyúl

körül mindenféle állatok, szárnyasok s szárnyatlanok. A nyúl beszélt nekik Kacor királyról, s az állatok rémüldöztek.

- Jaj, istenem, mi lesz velünk, ha Kacor király fölébred, s elindul az erdőbe!

Volt ott mindenféle állat, farkas, szarvas, őz, varjú, sas, holló, s mind szörnyen meg voltak ijedve, nem tudták, hogy mit csináljanak. Azt mondja egyszer a nyúl:

- Mondok én valamit. Álljunk össze, ahányan vagyunk, csináljunk nagy vacsorát, s hívjuk meg Kacor királyt; ha róka komához eljött vacsorára, eljön mihozzánk is.

- Biz' az jó lesz - mondotta a varjú -, én, ha megbíztok bennem, elmegyek róka komához, s meghívom Kacor király öfelségét.

Bezzeg hogy megbízták, hogyne bízták volna, hadd menjen a varjú. Elmegy a varjú róka komához, köszönti illendőképpen, mondja, hogy mi jóban jár.

- Jól van - mondja róka koma -, mindjárt bemegyek, megnézem, hogy felébredt-e, s elémondom a kívánságotokat.

Bemegy róka koma, s hát éppen akkor dörzsöli a szemét Kacor király, nagyokat nyújtózkodik, hogy ropogtak belé a csontjai.

- No, mi hír, barátom? - kérdi Kacor király.

- Felséges királyom - mondja róka koma -, itt van egy varjú. Minden rend- s rangbéli állatok küldték ide, hogy meghívják felségedet vacsorára.

Kacor király megpödrölte bajuszát, s mondta róka komának:

- Jól van, mehetsz. Mondd a varjúnak, hogy elmegegyek.

Visszarepül a varjú nagy örömmel a többi állatokhoz, s jelenti Kacor király üzenetét. Hej, uramteremtőm, egyszeriben nagy tüzet raknak az erdő közepében! A medve hozott ökörhúst, a farkas lóhúst, a sas mindenféle apró madarakat, a nyúl felcsapott szakácsnénak, forgatta a nyársat, sütötte a drága pecsenyét; a többiek körülállották a tüzet, úgy várták Kacor király őfelségét.

Aközben Kacor király is nekikészülődött, jó hegyesre kipödrölte a bajuszát, s elindult róka

komával a vendégségbe. Előjükbe jött a varjú, s úgy mutatta az utat, de a világ minden kincséért sem mert volna leszállni a földre, hanem repült egyik fa tetejéről a másikra, s úgy károgta:

- Erre! Erre!

Egyszer meglátják Kacor királyt, amint jó róka komával. Hát uramteremtőm, ahány állat ott volt, mindannyinak inába szállt a bátorsága.

- Jaj, jaj - kiabált a nyúl -, ott jó Kacor király, még felszúr a bajuszára!

- Szaladjon, ki merre tud! - kiáltott a medve, s azzal nekiiramodtak, szaladtak, ahányan voltak, annyifelé.

Hogyha azok a bolond állatok el nem szaladtak volna, az én mesém is tovább tartott volna.

ASZOMORÚFŰZ

Volt idő, gyermekek, mikor a szomorúfűzfának nem hajolt le az ága, mint ahogy most lehajlik. Éppen úgy fölfelé állottak az ágai, mint a többi fáé, melyen nincs gyümölcs.

Hanem egyszer mi történt?

Az történt, hogy Krisztus urunk egy szomorúfűz alá ült le. Üldözték a rossz emberek, s mivelhogy erősen elfáradott, pihenni ez alá a fa alá tért, mert tudta, hogy ennek nem szűrös sem levele, sem ága.

Leült Krisztus urunk, s ím, a fűzfa ágai egyszeriben lehajlottak szépen, s szelíden legyint- gették verejtékes homlokát.

Pihenés után Krisztus továbbment, de a szomorúfűz ága nem hajolt többet vissza! lehajolva maradt annak emlékére, hogy az Isten fia ült alatta.